

2 Мику се делови Тетралогије у овим нашим предавањима као по комаду. Безмало се добија утисак да је и Вагнер, једнога дана, дохватио прави крај идиљчета, и одмотао своју огромну четвороделну музичку драму правилно, на задовољство своје, без кидања и замршења. Да не би когод добио тај погрешни утисак, потсетићемо на већ поменути процес Вагнерова рада. После другог дела, Валкире, прекид у раду је био дуг, арто дуг, и мучан. У тај прекид су ушле философске трзавице вагнерове, ^{на} тим у вези тешка питања о смислу живота и смрти бораца и хероја; па су ушле у тај прекид велике промене у ^{личном} животу Вагнерову; па ^у ~~рава~~ духа са телом маленим и слабачким — у Вагнера је само глава била крупна, и зато му ^у ~~авда~~ и доносила силне главобоље и ^и ~~и~~начна умарања после компоновања; па је било све већих и већих тешкоћа око израде партитура, ^а уколико се музички мотиви за драму више и више множили, и збирна, партитурска њихова обрада постајала све сложенија. Знате ли којимко је мотива ^и ~~и~~шао у себи, и ^и ~~и~~шчунао из себе Вагнер за своју Тетралогију? Чездесет. То је страховита бројка, ако не заборавимо да је Вагнер створио још низ других драма; и ако узмемо на ум да музички мотив није једно траваљка од седам десет или петнаест нота, него једно живо музичко срце, које пулсира, ^и ~~и~~ди, ^и ~~и~~хоће, има своје биће и потребе и законе, и не да се савладати као формално средство. Залути и умре мотив, ако га композитор не успе увести и причврстити органски у једну музичку целину; не уметне му спремити радости живота и певања, створити око њега склад који је срцу храна и ритам. опстанак — ^и ~~и~~стоје грамофонске плоче које приказују редом све појединачне мотиве из Тетралогије. Можда ће једног приликом и ~~и~~ ^и ~~и~~ма бити отсвиран бар један део тих мотива. Чућете тада како, и од чега живи једно велико музичко дело. Мотиви се ^и ~~и~~праћају и говоре ^и ~~и~~кад ^и ~~и~~дела. Оркестарска обрада једног малог мотива, то је ^и ~~и~~скон у свет; то стане пред нас као биће с душом, ^и ~~и~~мако се прекине ^и ~~и~~тен што је забрујало.

2 Трећи део Тетралогије, о којем ће ^и ~~и~~вечерас бити речи, знамо већ да носи име Зигфрид. Вагнер је 1851-е почео радити текст и музику. Па је музика ^и ~~и~~запела, и ^и ~~и~~заправо ју је Вагнер ^и ~~и~~уобличавати тек 1856-е, када је већу било 43 године. Опет прекид. Музика ће ^и ~~и~~бавати у хартијама 11 година, а мотиви и складови ^и ~~и~~музичке главу Вагнерову 11 година.

Чудни су били мотиви идеолошки. Од два главна јунака драме, Зигфрид је био
ће које хута по шуми, дивљан и пуст, не зна ни ко је, ни чији је; а Брин-
хилда спава, уклет^а. Главни драмски заплет^{симе} задатак да Зигфрид слутњом
тражи и после подмига нађе и пробуди жену, Бринхилду, тај идеолошки проб-
лем: наћи и пробудити себи жену као услов живота и рада, тај је проблем
Вагнер дуго превртао и оскожавао, управо га доживљавао. Јер је то био и
његов лични животни проблем. Писао је поводом тога једном пријатељу: "...Чо-
век дотле није оно што може и што треба да буде, док ~~док~~ не пробуди жену."
Вагнеру, већ добро одмакну у годинама, било је суђено да напореда са сво-
јим млађаним Зигфридом тражи и буди жену.

2 Вагнер се био оженио још сасвим млад човек. Мина
Вагнер је била добра жена, али се онда није слутило ко ће бити напекмај-
стер Рихард Вагнер, и какав му лавовски сарадник и сапатник треба у лицу
жене. Касније, Вагнер ће проћи кроз једну необично страсну љубав према ту-
ђој жени. Због брака на обадве стране, љубавници се прегореше и растадоше.
Приод тога наглог и страшног бола била је музичка драма Тристан и Изолда,
сва од ватре страсти и љубавног сагоревања, танког, да^т тој музици све-
једнако бунти огањ, и цвили по^{што} човечјег срца које и мртво још осећа. Сви
знамо шта нас стаје вече Тристана и Изолде, у опери. Најзад, кад је Вагнер
минуо и 50-у годину, нашао је, наравно не без потреса, ^{ону} која ће бити
чувена Козима Вагнер; ^{ушао} у највећи доживљај свога приватног живота у те^ш
лесну и духовну љубав толику, да се може рећи да су се Вагнер и Козима ^{уза-}
јамно из сна пробудили. Венчали се, две силне интелигенције и енергије,
као у олују; окусили и испили пуну срећу; и онда се отиснули у рад, у рад
највећих сразмера, у жртве и одрицања, у чиновска истрајавања и у право са-
горевање, остварујући оно што ће остати у наслеђе човечанству, и оној нај-
опранијој лепоти ~~која је била~~ којој скупи све човечанство.

2 Козима је 1869-е родила Вагнеру сина. Срећни
56-огодишњи отац је у детету поздравио свога сина, али и свој идеал и закла-
так, младога Зигфрида. Пријатељу једном писао је: "...онога дана кад ми се,
пресрећноме, родио леп синчић, завршио сам композицију Зигфрида, ^{што} пошто је
11 година чекала на довршење." Довршио је композицију, али не^у партитуру.
Рад је крвава работа, и човек се само варања да се ^{ради} ради и довршава са
радостима живота. Партитуру је довршио Вагнер тек 1871-е, ^{кад} ~~кад~~ ^{кад} ~~кад~~
од зачетка ^{когда} ~~кад~~ рачунајући, прогутала 20 година Вагнерова живота. Попува-
^{је на партитури}

света два чудовиšta bez srca i ljubavi, Fašnera i Minna. Oni imala napravis da
 razgovara s pticama; pravi fруицу, i pokušava da kroz њу цркње, уверен да
 ће се одмах десити што он хоће. Чућете ту драмску музичку сцену, у другом
 чину опере, који ће вам бити отекран. И збиља, доћи ће до споразумевања с
 птицом. Додуше не кроз фруицу, него кад јунака покрене крв аждаје коју
 ће убити. Доћи ће тада Зигфриду моћ разумевања гласова свих животиња; ~~и~~
 и моћ читања скривених људских мисли. Чућете ~~и~~ гротескну музичку сцену
 између Зигфрида и Минне, кад се и иначе мукавички Минне запрепаштује, ~~пре~~
 од страха ~~и~~ пред враголански извођеним Зигфридовим десеткама којима
 отириза Минне неваљалство његово, тобоже дубоко скривено, и ~~само~~ само њему
 познато. ~~Дале~~, наредно је Вагнер извео, психолошки и музички, пронес сазна-
 ња Зигфридова да је сам; прво тешко осећање људске самоте, горке самоте он-
 га који нема ни оца ни мајке, ни брата ни сестре. И кроз то осећање, магло-
 вито буђење љубавне чежње за створом ~~и~~ блиском, створом који би во-
 лео Зигфрида и кога би Зигфрид волео; дакле први мутни магон тражења жене
 и буђења жене, пред заградај који ће ватрено везати две судбине, среће, па и ~~и~~
 коби. Кад је Зигфрид, у трећем чину, пао у тај заградај са Бринхидом, од-
 носно кад је Вагнер завршио партитуру трећег чина, писао је пријатељу: ~~и~~
 "треба сад то да чујем! пробудење Бринхиде! најлепше што сам створио!" ~~и~~
 Тодико је снаге и лесоте ставио у музику која прати и изражава пробудење
 женино и улазак њен у човеков живот, да је сусрет Зигфрида и Бринкиде, зби-
 ља, мистична тајна љубави, и коби љубави, у људском роду.

2 Зигфридов глас је, рекосмо већ, тенор; нај-
заучнији и најтоплији тенор који је Вагнер могао замислити и певањем обра-
дити. Свеж и млад, увек у ритму корачнице, пун крикова енергије и одлучно-
сти, пун станатираних делова ^{делова} који звуче као декларација права младости. И
затим, пун сетних и меких дрхтаја — чућете их — кад срцем Зигфридовим овако
дају слутње самоће; слутње о људским судбинама, које морају бити жалосне, ~~за~~
јер ето мајке умиру у часу кад детету живот дају; и нарочито слутње о души
и љубави, које младога дивљана Зигфрида воде пред прво метафизичко питање:
"да ли људи не умиру са душа својих?"

